

DOUĂ

17

SĂPTĂMÂNI

30

DRAMATICE

DECEMBRIE

DIN ISTORIA

1947

ROMÂNIEI

ELEODOR FOCȘENEANU

Cuprins

<i>Cuvânt-înainte</i>	5
I. Guvernul Petru Groza de la euforie la panică	11
Festivalul este în toi... ..	11
...dar o surpriză sparge balul	25
II. Emil Bodnăraș acționează din umbră	33
Emil Bodnăraș, un ministru impostor	33
...dar și falsificator de acte oficiale!	44
III. Gheorghe Gheorghiu-Dej dă în vileag complotul ...	50
Mărturisirile lui Gheorghe Gheorghiu-Dej... ..	50
...și angajamentele lui Gheorghe Gheorghiu-Dej ...	57
IV. O abdicare învăluită în mister	62
Ce li s-a spus românilor... ..	62
...și ce ar fi putut deduce românii	66
V. Parlamentul votează în vacanță	70
Ședință solemnă a Parlamentului?... ..	70
...sau bâlci în Dealul Mitropoliei?	77
VI. Guvernul Petru Groza, o bandă de falsificatori	87
O activitate legislativă prodigioasă?... ..	87
...sau o fraudă de proporții?	90
VII. Totuși, ce ascundeau arhivele secrete?	99
Documentele Partidului Comunist confirmă	
trădarea... ..	99
...iar documentele Guvernului confirmă	
escrocheria!	104
VIII. Concluzii	115

Anexa I. Carta Atlanticului	127
Anexa II. Declarația asupra Europei Eliberate. Ialta, 11 februarie 1945	129
Anexa III. Decret al Prezidiului Sovietului Suprem al URSS	131
Anexa IV. Ordinul „Legion of Merit“ acordat Regelui Mihai I de Harry Truman, Președintele SUA	133
Anexa V. Plecarea Regelui în Marea Britanie	137
Anexa VI. Comunicate ale Casei M.S. Regelui după întoarcerea în țară	139
Anexa VII. Ședința solemnă a Parlamentului	141
Anexa VIII. Actul de abdicare a Regelui Mihai I al României	144
Anexa IX. Declarația de la Londra din ziarul <i>Times</i>	145
Anexa X. Regele la Versoix cu consilierii săi	147
Anexa XI. Regele Mihai al României. Domnia neterminată (extrase)	148
Anexa XII. Consiliul de Miniștri din ziua de 30 decembrie 1947, ora 15.30 (stenogramă)	151
Anexa XIII. Proces-verbal de proclamare a Republicii Populare Române	157
Anexa XIV. O senzațională mărturie: De drept, România este monarhie constituțională	165
Anexa XV. Articole ale autorului publicate în presa românească referitoare la lovitura de stat din 30 decembrie 1947	168
Anexa XVI. Eleodor Focșeneanu: „Falsul, fraudă și escrocheria“	170
Anexa XVII. Cronici și recenzii la precedentele ediții ale cărții	178
Anexa XVIII. A.I. Vișinski hotărăște pe ascuns soarta României pentru o jumătate de veac	186

I

GUVERNUL PETRU GROZA DE LA EUFORIE LA PANICĂ

Festivalul este în toi...

Zilele de la 17 la 19 decembrie 1947 au fost cele mai fericite ale guvernului Petru Groza de la instalarea sa la putere, la 6 martie 1945: venise în vizită oficială în România, în fruntea unei numeroase delegații guvernamentale, mareșalul Iosip Broz Tito, eroul rezistenței iugoslave împotriva armatei germane de ocupație. Vizita a prilejuit manifestații grandioase, ședințe solemne, festinuri îmbelșugate, conferiri de decorații, primiri și despărțiri afectuoase.

Desigur, de sărbătoriri și manifestații, mai mult sau mai puțin entuziaste, nu dusesese lipsă guvernul Petru Groza, dar ele fuseseră umbrite întotdeauna de coșmarul unei opoziții politice puternice și active, de rezistența surdă a unei armate ostile și mai ales de prezența stânjenitoare în capul Statului a Regelui Mihai I, iubit de popor și de armată și aureolat de un imens prestigiu internațional.

Supărătoare fusese și colaborarea cu tovarășii de drum, cum îi numise V.I. Lenin pe membrii partidelor burgheze cu care comuniștii erau obligați să colaboreze, până la cucerirea deplină a puterii — liberalii disidenți ai lui Gheorghe Tătărăscu, care ocupau fotolii importante în Guvern. Aceștia, reprezentanți ai mării finanțe românești, spre a-și păstra pozițiile economice, simulau numai o colaborare aparent sinceră, dar, în realitate, fără să se opună fățiș, incomodau, printr-o politică duplicitară și mai ales prin controlul factorilor economici, acțiunile Partidului Comunist Român de acapărare totală a puterii.

Acum, la mijlocul lunii decembrie 1947, se părea că toți acești factori ostili guvernului prosovietic sau numai indezirabili, fuseseră fie îndepărtați, fie puși în imposibilitatea de a acționa împotriva guvernului Petru Groza.

Partidul Național Țărănesc — cel mai mare adversar al comuniștilor și, totodată, cea mai puternică forță politică din țară, având conducători oameni de stat de mare anvergură și prestigiu, cu experiență îndelungată în viața politică, cum erau Iuliu Maniu și Ion Mihalache — fusese dizolvat prin Jurnalul Consiliului de Miniștri din 29 iulie 1947¹, iar principalii săi conducători fuseseră arestați și, după trei luni de anchetă, judecați și condamnați la 13 noiembrie 1947 de Tribunalul Militar al Regiunii a II-a București, Secția I-a, la diferite termene de închisoare², mergând până la temniță grea pe viață pentru cei doi lideri politici.

Armata, după epurări periodice (epurare era termenul prin care comuniștii desemnau înlăturarea din funcții a elementelor indezirabile, cărora nu li se putea imputa nicio vină), suferise o adevărată decapitare la 1 septembrie 1947³, când fuseseră trecuți în pozițiunea de rezervă 37 de generali și un contraamiral, 506 de ofițeri superiori și 1 043 de ofițeri inferiori, toți din vechea Armată Regală Română, militari de carieră și buni profesioniști, educați în dragoste de patrie și spirit de sacrificiu. În schimb, rămâneau în cadrele active ale armatei voluntarii din divizia Tudor Vladimirescu, recrutați de Ana Pauker și Walter Roman dintre prizonierii români luați de Armata Roșie, care își încălcase jurământul de credință față de patrie, și care, mulți dintre ei, fuseseră avansați ofițeri din simple grade inferioare, după criterii politice, fără a avea o pregătire militară corespunzătoare. Încă de la 16 aprilie 1945⁴, 953 de ofițeri, subofițeri și soldați din această divizie fuseseră integrați în Armata Regală Română, cu

---

¹ *Monitorul Oficial*, nr. 172 de miercuri, 30 iulie 1947.

² *România Liberă*, nr. 996 de joi, 13 noiembrie 1947, pp. 1, 7; *Scânteia*, nr. 973 de joi, 13 noiembrie 1947, pp. 1, 4-5.

³ *Monitorul Oficial*, nr. 201 de duminică, 2 septembrie 1947.

⁴ *Monitorul Oficial*, nr. 96 de joi, 25 aprilie 1945; *România Liberă*, nr. 229 de sâmbătă, 25 aprilie 1945, pp. 1, 3.

gradele atribuite de Comandamentul Militar Sovietic, care, de altfel, se ocupase de instruirea, înarmarea și, desigur, îndoctinarea lor, și în cadrul căruia depuseseră și un nou jurământ de credință față de o putere străină.

Guvernul Petru Groza reușise să se debaraseze și de tovarășii de drum. La 5 noiembrie 1947, Adunarea Deputaților votase o moțiune de neîncredere față de titularul Departamentului Afacerilor Străine, Gheorghe Tătăărăscu⁵, în urma căreia peste două zile, la 7 noiembrie 1947, întregul grup de miniștri liberali colaboraționiști fusese obligat să-și dea demisia, deși moțiunea îl privea numai pe ministrul Afacerilor Străine. În aceeași zi, au fost înlocuiți cu tovarășii de încredere, toți membri ai Partidului Comunist Român, în frunte cu Ana Pauker, la Departamentul Afacerilor Străine, și Vasile Luca, la Departamentul Finanțelor. Ca o ironie a sorții (și vor mai fi și altele!), acești vechi kominterniști, cei mai înverșunați dintre comuniști, veniți din Uniunea Sovietică odată cu Armata Roșie, aveau să fie ultimii miniștri membri ai PCR care depuneau jurământul de credință⁶ în fața Regelui Mihai I.

Cât despre Regele Mihai I, ultimul obstacol care rămăsese, dar și cel mai greu de trecut, se părea, spre satisfacția guvernanților comuniști din România, că lucrurile aveau să se orânduiască de la sine, fără nicio bătaie de cap.

Suveranul și Regina-Mamă plecaseră pe 12 noiembrie 1947 la Londra pentru a participa la ceremonia căsătoriei Princesei Elisabeta, moștenitoarea tronului Marii Britanii. Guvernul își dăduse acordul cu o grabă și o bunăvoință suspecte, iar membrii guvernului Petru Groza îi conduseseră pe Rege și pe Regina-Mamă la aeroportul Băneasa cu o vioișie exagerată. Se spera, desigur, că Regele avea să se folosească de acest prilej spre a părăsi definitiv țara.

Aceste supoziții păreau să se îndeplinească. În Comunicatul Casei M.S. Regelui nr. 29 din 12 noiembrie 1947⁷, se menționa că

---

⁵ *Monitorul Oficial*, Partea III-a, Desbateri Parlamentare, nr. 11 de luni, 10 noiembrie 1947.

⁶ *Scânteia*, nr. 970 de duminică, 9 noiembrie 1947, p. 1.

⁷ *Monitorul Oficial*, Partea I-a, nr. 263 de joi, 13 noiembrie 1947.

M.M.L.L. aveau să lipsească din țară aproximativ 20 de zile, dar trecuse mai mult de o lună și nu se întorseseră.

În toată această perioadă, ziarele *Scânteia* și *România Liberă* păstraseră o tăcere absolută cu privire la vizita Suveranului. Cum primul era oficiosul PCR, iar secundul, al Guvernului, era o certitudine că ele reflectau politica guvernanților prosovietici ca Regele să fie ignorat complet pentru a pregăti opinia publică cu detronarea sa.

Alt ziar însă, *Adeverul*, care încă înainte de război avusese o orientare de stânga, dar care acum păstra, atât cât mai era posibil, o atitudine independentă, urmărea aproape zilnic vizita Regelui Mihai I în străinătate, relatând și amănunte, deseori însoțite de fotografii (sau „clișee“, cum erau numite la acea epocă), și făcând chiar presupuneri cu privire la data eventuală a revenirii Suveranului în țară, de unde rezulta că până și cercurile de stânga, cu excepția comuniștilor, sperau în întoarcerea sa.

Venirea de două ori în țară la începutul lunii decembrie 1947 a mareșalului palatului Dimitrie Negel, spre a solicita, conform Statutului Casei Regale, acordul Guvernului pentru căsătoria Regelui cu Ducesa Anne de Bourbon-Parma, nu trecuse neobservată de ziaristi, ceea ce determinase ziarul *Universul* să anunțe că Regele avea să se întoarcă în țară săptămâna ce urma⁸, dar aceasta trecuse și Suveranul nu se întorsese. Guvernul însă jubila, deoarece dăduse un răspuns categoric negativ, deși cu motivări de circumstanță, și considera că acest element nou neprevăzut era în favoarea sa. Fără nicio îndoială, Regele avea să înțeleagă că Guvernul îi era ostil și că, rămas izolat, prin suprimarea tuturor forțelor care îl susținuseră, situația devenise pentru el fără ieșire. Fiind și tânăr — se presupunea și, mai ales, se spera —, avea, desigur, să pună fericirea sa personală mai presus de datoria sa constituțională și avea să rămână în străinătate.

Și acum, la 17 decembrie 1947, guvernul Petru Groza, în care comuniștii obținuseră între timp o pondere incontestabilă, culegea roadele îndelungatei sale așteptări și strădanii pentru

---

⁸ *Universul*, nr. 279 de vineri, 5 decembrie 1947, p. 7.

acapararea puterii. Venea în vizită la București, în fruntea unei numeroase delegații guvernamentale, mareșalul Iosip Broz Tito — prima vizită oficială a unei importante personalități politice de când fusese impus la putere, la 6 martie 1945, acest guvern care avea să fie ignorat de atunci de toate statele. Se mai perindaseră pe la București de mai multe ori, spre a-i sprijini pe acești guvernanți impopulari, când Andrei Ianuarevici Vișinski, comisarul adjunct al Uniunii Sovietice pentru Afaceri Străine, când vreun mareșal sovietic, desigur, personalități de vază, dar aceștia nu erau șefi de stat, și apoi veneau mai ales în inspecție pentru a impulsiona evoluția precară a comunizării României, cu mult mai înceată decât în celelalte state din zona de influență sovietică. Acestea erau mai mult vizite de inspecție și instructaj, iar elementul festiv constituia partea secundară, cu un caracter mai curând solemn și rigid.

E drept că între 23 și 25 noiembrie 1947 fusese la București o delegație guvernamentală ungară⁹, prima și singura vizită la nivel de conducere de stat din străinătate, dar oare se putea compara Lajos Dinnyés, aproape necunoscutul prim-ministru al Ungariei, cu Iosip Broz Tito, celebrul comandant al partizanilor iugoslavi?

Dându-i-se importanța cuvenită, mareșalul Tito a fost întâmpinat marți, 16 decembrie 1947, la orele 20, de Teohari Georgescu, ministrul Afacerilor Interne, chiar de la punctul de graniță Moravița¹⁰, și a fost ovaționat, într-o atmosferă de adevărat triumf, de miile de manifestanți mobilizați în toate gările prin care trecea trenul prezidențial.

A doua zi, miercuri, 17 decembrie 1947, la ora 17, are loc PRIMIREA SOLEMNĂ ÎN GARA MOGOȘOAIA¹¹. Mareșalul Tito coboară din tren chiar în momentul în care „ultimele acorduri ale imnului național s-au stins”. Era vorba, bineînțeles, de Imnul

---

⁹ *Adeverul*, nr. 17 023 de marți, 25 noiembrie 1947, p. 1.

¹⁰ *Scânteia*, nr. 1 003 de joi, 18 decembrie 1947, p. 1; *România Liberă*, nr. 1 026 de joi, 18 decembrie 1947, p. 10.

¹¹ *Scânteia*, nr. 1 004 de vineri, 19 decembrie 1947, p. 1.

„De ce înlăturarea monarhiei în România nu a urmat scenariul utilizat în operațiunile similare din Iugoslavia, Bulgaria și Albania. Carențele Actului de abdicare a Regelui Mihai I și ale Proclamației guvernului Groza din 30 decembrie 1947. Adunarea Deputaților de la București a luat act de abdicarea Regelui, a votat proclamarea Republicii Populare Române și a ales noul Prezidiu al Republicii Populare în 45 de minute. Adunarea parlamentară ordinară și-a arogat la 30 decembrie 1947 dreptul de a modifica Constituția țării, violând nu numai vechile reguli constituționale, ci și actele cu caracter constituțional adoptate de ea însăși. Despre toate aceste întrebări, probleme, evenimente puteți afla incitante amănunte citind lucrarea *Două săptămâni dramatice din istoria României. 17-30 decembrie 1947*, semnată de Eleodor Focșeneanu.“

ADEVĂRUL

„Cartea se constituie într-o lecție de istorie contemporană, de negăsit în vreun manual, dar și într-una de democrație: eminentul jurist care este autorul ei privește acțiunile și actele PCR, dirijate de Kremlin în acele zile, din punctul de vedere al Constituției României (cea în vigoare la acea dată din 29 martie 1923), adică din punctul de vedere al Statului de Drept.“

NICOLAE PRELIPCEANU, *ROMÂNIA LIBERĂ*

ISTORIE ȘI POLITICĂ

CURTEA VECHЕ

Pentru a comanda online sau pentru lista completă a titlurilor publicate la Curtea Veche, vizitează www.curteaveche.ro

începi să afli

ISBN 978-606-588-638-4

9 786065 886384